

Handläggare
Fridborg Anders

Datum
2016-11-08

Diarienummer
KSN-2016-2159

Kommunstyrelsen

Fördelning av schablonbelopp för nyanlända för mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

att fastställa principer för fördelning av schablonersättning enligt föredragningen, samt

att schablonersättningen för 2017 fördelas till nämnder enligt föredragningen.

Ärendet

Enligt Lag (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, är en kommun skyldig att efter anvisning ta emot nyanlända som har beviljats uppehållstillstånd. Lagen omfattar nyanlända som beviljats uppehållstillstånd som flykting eller skyddsbehövande och deras anhöriga. Även kvotflyktingar och ensamkommande barn som är kvotflyktingar omfattas av lagen.

Kommunerna som tar emot nyanlända med uppehållstillstånd erhåller en statlig schablonersättning. Under 2015 erhöll Uppsala kommun 53,8 miljoner kronor. För 2016 prognostiseras ersättningen uppgå till cirka 75 miljoner kronor.

Inför 2016 beslutade arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott om fördelning av schablonersättning. Då flera nämnder är berörda föreslås att kommunfullmäktige beslutar om principer för fördelning av schablonersättning och om fördelningen för 2017.

Beredning

Ärendet har beretts gemensamt av kommunledningskontoret, arbetsmarknads-, social-, kultur- och utbildningsförvaltningen. Omsorgs- och äldreförvaltningen har tillfrågats i arbetet men har inte gjort något anspråk på schablonersättningen.

Föredragning

I **bilaga** redovisas bakgrunden till och de resonemang som ligger bakom förslaget

Majoriteten av kommunens nämnder berörs i varierande grad i mottagande av nyanlända med uppehållstillstånd. I åldersgruppen 0-19 år är det utbildningsnämnden, arbetsmarknads-, kultur- och socialnämnden som främst berörs. I åldersgruppen 20-64 år berörs i första hand arbetsmarknadsnämnden. Schablonersättningen omfattar även personer äldre än 64 år vilka också främst rör arbetsmarknadsnämnden i detta hänseende. Kommunstyrelsen berörs genom sitt ansvar för bostadsförsörjning kopplat till samtliga ålderskategorier.

Förslag till principer för fördelning av schablonersättningen.

1. Berörda nämnder ska ersättas utifrån respektives nämnds ansvar och kostnaderna för dessa
2. Kommunstyrelsen fastställer den procentuella fördelningen av schablonersättningen mellan nämnderna för varje år senast i november året innan
3. Ersättningarna kan periodiseras till de nämnder som har en längre etableringstid än två år

Förslag till procentuell fördelning mellan nämnder 2017 av schablonersättningen

Det går inte att fullt ut påvisa mer exakt hur stora kostnaderna är för de olika nämnderna. Ett utvecklingsarbete har initierats för att ge en bättre rättvisande redovisning av volymer, intäkter och kostnader på området. Det bör också särskiljas vad som är lagstadgad verksamhet och vad som är egen ambition.

Här föreslås en fördelning av schablonen enligt nedan, vilket bedöms vara en mer rättvisande fördelning än den som gäller för innevarande år. Under 2017 bör arbetet med att säkerställa ett mer rättvisande underlag fortsätta.

Följande procentuella fördelning av schablonersättningen för respektive åldersgrupp föreslås gälla för 2017

- 0-19 år
  - Utbildningsnämnden 40 procent,
  - Socialnämnden 10 procent
  - Arbetsmarknadsnämnden 40 procent
  - Kulturnämnden 10 procent
- 20-64 år
  - Arbetsmarknadsnämnden 100 procent
- 65 år och äldre
  - Arbetsmarknadsnämnden 100 procent

Ekonomiska konsekvenser

Kommunens intäkter för kommande år avgörs av antalet schablonbidragsberättigande som bosätter sig i kommunen. Då detta är svårt att förutse går det inte att säga hur fördelningen kommer att påverka nämndernas ekonomi.

Föreslagen fördelning innebär, jämfört med innevarande, att arbetsmarknadsnämnden erhåller en lägre ersättning i åldersgruppen 0 – 19 till förmån för utbildningsnämnden, socialnämnden och kulturnämnden. Som exempel kan nämnas att den ersättning som erhållits för första halvåret innevarande år skulle reduceras med 4,69 mnkr för arbetsmarknadsnämnden och öka med 1,56 mnkr för de övriga tre nämnderna.

Här visas hur utfallet skulle ha blivit om den föreslagna fördelningsmodellen skulle ha använts under första halvåret 2016 jämfört med aktuell fördelning:

Utbildningsnämnden	6,25 mnkr	(oförändrad)
Socialnämnden	1,56 mnkr	(+1,56 mnkr)
Arbetsmarknadsnämnden	6,25 mnkr	(-3,13 mnkr)
Kulturnämnden	1,56 mnkr	(+1,56 mnkr)

Kommunledningskontoret

Joachim Danielsson
Stadsdirektör

Christoffer Nilsson
Chef kommunledningskontoret

Handläggare
Fridborg Anders

Datum
2016-11-08

Diarienummer
KSN-2016-2159

bilaga

Fördelning av schablonbelopp för nyanlända

Bakgrund

Kommunerna får en schablonersättning från Migrationsverket vilken avser täcka kostnader för etableringsinsatser för nyanlända personer med uppehållstillstånd. Ersättningen regleras via förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Schablonen utbetalas under en tvåårsperiod. Ersättningen varierar utifrån antalet personer och deras ålder. Under 2015 erhöll Uppsala kommun 53,8 miljoner kronor. För 2016 prognosticeras ersättningen uppgå till cirka 75 miljoner kronor.

Enligt förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar avser schablonersättningen att täcka kostnader för

1. mottagande och praktisk hjälp i samband med bosättning,
2. särskilda introduktionsinsatser inom skola, förskola, fritidshem och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800)*,
3. kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning för den som har rätt att delta i sådan utbildning enligt skollagen,
4. samhällsorientering,
5. tolkning, och
6. andra insatser för att underlätta etablering i samhället.

*pedagogisk omsorg som erbjuds i stället för förskola eller fritidshem, öppen förskola, öppen fritidsverksamhet samt omsorg under tid då förskola eller fritidshem inte erbjuds

För personer som inte har fyllt 65 år ingår även viss ersättning för kostnader för ekonomiskt bistånd och för administration av ärenden om sådant bistånd i schablonersättningen.

Regeringen har i sin budget från och med 2016 genomfört förändring av schablonersättningen för nyanlända genom att göra en marginell förändring i schablonersättningen för dem som kommit till kommunen före 31 december 2015 samt en kraftig höjning av schablonersättningen för samtliga åldersgrupper för dem som kommer från och med 1 januari 2016.

Höjningen sker för att öka kommunernas möjligheter att ta emot nyanlända och bland annat skapa bättre förutsättningar att ge praktiskt stöd och hjälp i anslutning till mottagande och bosättning.

Enligt förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar utgår följande ersättningar för personer som tagits emot fram till och med den 31 december 2015. Beloppet avser en två årsperiod. Ersättningarna enligt denna förordning kan periodiseras.

- 82 700 kronor för en person under 20 år,
- 82 700 kronor för en person som fyllt 20 men inte 65 år,
- 51 800 kronor för en person som fyllt 65 år.

För personer som tagits emot från och med den 1 januari 2016 utgår följande belopp

- 125 000 kronor för en person under 20 år,
- 125 000 kronor för en person som fyllt 20 men inte 65 år,
- 78 200 kronor för en person som fyllt 65 år.

Utöver schablonersättningen ges vissa ersättningar också för initiala kostnader för ekonomiskt bistånd. Dessa är av mindre omfattning och tillfaller arbetsmarknadsnämnden i egenskap av ansvarig nämnd.

Gällande fördelning

För 2016 beslutade arbetsmarknadsnämndens arbetsutskott att schablonbeloppet skulle fördelas enligt nedan:

- 0-19 år arbetsmarknadsnämnden 60 procent, utbildningsnämnden 40 procent
- 20-64 år arbetsmarknadsnämnden 100 procent
- 65 år arbetsmarknadsnämnden 100 procent

Hur berörs kommunens nämnder?

Olika nämnder ansvarar för skilda etableringsinsatser för nyanlända. Kostnader som nämnder har för nyanlända personer som har behov av vård- och behandlingsinsatser, eller service, vård och omsorg i ordinärt eller särskilt boende kan återsökas från Migrationsverket. Schablonersättningen ska inte täcka sådana kostnader. Inte heller kostnader för försörjningsstöd till nyanlända som på grund av sjukdom eller funktionsnedsättning inte kan försörja sig ingår i schablonersättningen utan ska också återsökas.

Majoriteten av kommunens nämnder berörs i varierande grad i mottagande av nyanlända med uppehållstillstånd. I åldersgruppen 0-19 år är det utbildningsnämnden, arbetsmarknads-, kultur- och socialnämnden som främst berörs. I åldersgruppen 20-64 år berörs i första hand arbetsmarknadsnämnden. Schablonersättningen omfattar även personer äldre än 64 år vilka också främst rör arbetsmarknadsnämnden i detta hänseende. Kommunstyrelsen berörs genom sitt ansvar för bostadsförsörjning kopplat till samtliga ålderskategorier.

De olika nämndernas insatser har analyserats utifrån förordningens punkter.

1.Mottagande och praktisk hjälp vid bosättning

Arbetsmarknadsnämnden svarar för detta område, vilket bland annat innebär praktiskt mottagande i samband med nyanländas ankomst, information om att anmäla sig hos försäkringskassa, ansökan om barnbidrag, anmälan till skola etc. I denna fas görs också en inledande utredning om vuxnas och familjers barns speciella behov samt en utredning om ett eventuellt behov av ekonomiskt bistånd. Vägledning ges i frågor som rör nyanländas hushållsekonomi. Introduktion ges för de nyanlända som inte omfattas av etableringslagen, men i de fall sjukdom eller funktionsnedsättning är bakomliggande orsak till detta ska inte kostnaderna för dessa insatser omfattas av schablonersättningen, eftersom det är återsökningsbart.

Socialnämnden är ansvarig för mottagandet av ensamkommande barn. De flesta ensamkommande barn och unga kommer till Uppsala kommun som asylsökande och inkluderas inte i ovan nämnda förordning. Kostnader på detta område är återsökningsbara, vilket också gäller barn som fått uppehållstillstånd. Däremot gör nämnden insatser för asylsökande i åldersgruppen mellan 18 och 20 år där kostnaderna inte är återsökningsbara. Det behövs bland annat en utredning för dem som beviljats uppehållstillstånd och inte längre behöver något placeringsbeslut utan är i behov av en vanlig bostad. Detta gäller också de ensamkommande unga med beviljade uppehållstillstånd som placerats här av andra kommuner och som blivit 18 år.

2.Särskilda introduktionsinsatser inom skola, förskola, fritidshem och sådan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. skollagen (2010:800)

Utbildningsnämnden gör insatser och har kostnader för extra personal vid introduktion för förskolebarn, studiehjälper, kartläggning, elevhälsa, extra lärarresurser på grund av små grupper och extraresurser i klassrum för nyanlända grundskoleelever. För elever på gymnasiet finns mottagnings- och kartläggningskostnader, utbildning i svenska för invandrare (SFI, språkintröduktion) och kostnader för elevhälsa. Majoriteten för insatserna för grundskole- och gymnasiebarn pågår under två år.

3.Kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare eller motsvarande utbildning för den som har rätt att delta i sådan utbildning enligt skollagen

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar för kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare (SFI), vilket är en kvalificerad språkutbildning som syftar till att ge vuxna personer med annat modersmål än svenska grundläggande kunskaper i svenska språket. I utbildningen får man lära sig och utveckla ett funktionellt andraspråk.

4.Samhällsorientering

Arbetsmarknadsnämnden ansvarar också för denna obligatoriska insats inom etableringslagen för nyanlända flyktingar och invandrare. Den ska bidra till att den nyanlände blir delaktig och

ges inflytande i samhället genom att i dialog- och reflektionsform hämta kunskap och diskutera hur livet i Sverige fungerar. Insatsen samhällsorientering är en lagstadgad insats som ska omfatta minst 60 timmar och omfatta bland annat ämnen som att bo i Sverige, att försörja sig och utvecklas i Sverige samt att påverka i Sverige. Tyngdpunkten ska ligga på den praktiska aspekten av att leva i det svenska samhället snarare än den teoretiska informationen.

5.Tolkning

Alla nämnder har tolkkostnader för såväl nyanlända som andra. Tolkanvändandet tas därför inte upp som kostnad i detta fördelningsförslag.

6.Andra insatser för att underlätta etablering i samhället

Såväl socialnämnden, kulturnämnden och arbetsmarknadsnämnden gör insatser som faller under denna punkt. Socialnämnden exempelvis ärenden som rör placeringar från andra kommuner samt frågor från dessa barns gode män. Till Mottagningsenheten inkom mellan 160101-160531 fyrtiofem anmälningar gällande ensamkommande barn hemmahörande i annan kommun. Socialjouren behöver vidare göra utredningar och därtill hörande administration i samband med de akuta placeringar de kan behöva göra för nyanlända som andra kommuner placerat här.

I väntan på ställföreträdande vårdnadshavare bekostar socialnämnden god man för andra kommuners placeringar av nyanlända ensamkommande barn. Detta sker utan laglig grund för vidarefakturerings. Det är socialnämnden i den kommun barnet är mantalsskriven i som är ansvarig att ansöka om ställföreträdande vårdnadshavare och det saknas täckning för handläggningskostnaden.

Kulturnämnden utför olika insatser som resursförstärkning till fritidsgårdarna, aktiviteter i samarbete med förberedelseklasser, arbete med "Va-Med Ung"- materialet, prova-på-aktiviteter, introduktion till föreningsaktiviteter, bad och läxhjälp. Vidare kvällsaktiviteter, ersättning till externa fritidsgårdar, särskild resursförstärkning under sommarlovet, förstärkning fritidsklubb, föreningsstöd och aktivitetsstöd.

Arbetsmarknadsnämnden insatser rör främst stöd till civila samhället för integrationsinsatser samt stöd till Röda korsets behandlingscenter. Därtill kommer ekonomiskt bistånd för nyanlända som arbetsmarknadsnämnden ansvarar för.

Förslag till principer för fördelning av schablonersättningen

1. Berörda nämnder ska ersättas utifrån respektives nämnds ansvar och kostnaderna för dessa
2. Kommunstyrelsen fastställer den procentuella fördelningen av schablonersättningen mellan nämnderna för varje år senast i november året innan

3. Ersättningarna kan periodiseras till de nämnder som har en längre etableringstid än två år

Förslag till procentuell fördelning mellan nämnder 2017 av schablonersättning

Som framgår ovan har fler nämnder kostnader som kan täckas av schablonersättningen än de två som tidigare tagit del av den. Inte minst socialnämnden och kulturnämnden har kostnader som inryms i de sex kriterierna givna i förordningen ovan, men även kommunstyrelsen har sådana kostnader.

Det är i dagsläget inte möjligt att fullt ut påvisa mer exakt hur stora kostnaderna är för de olika nämnderna. Ett utvecklingsarbete har initierats för att ge bättre förutsättningar för rättvisande redovisning av volymer, intäkter och kostnader på området. Det bör också särskiljas vad som är lagstadgad verksamhet och vad som är egen ambition.

Med detta som bakgrund föreslås fördelningen av schablonen ändras på sätt som redovisas nedan, vilket bedöms vara en mer rättvisande fördelning än tidigare. Det är en samlad bedömning utifrån nu tillgängliga underlag, men det återstår ett arbete för att kunna ge en mer tillförlitlig grund och därmed också en fördelning av schablonbidraget som kan sägas svara mot verklig kostnadsfördelning. Förslaget ska alltså ses som ett första utvecklingssteg och under 2017 bör arbetet med att säkerställa ett mer rättvisande underlag fortsätta.

Följande procentuella fördelning av schablonersättningen för respektive åldersgrupp föreslås gälla för 2017

- 0-19 år

Utbildningsnämnden	40 procent,
Socialnämnden	10 procent
Arbetsmarknadsnämnden	40 procent
Kulturnämnden	10 procent
- 20-64 år

Arbetsmarknadsnämnden	100 procent
-----------------------	-------------
- 65 år och äldre

Arbetsmarknadsnämnden	100 procent
-----------------------	-------------

Ekonomiska konsekvenser

Kommunens intäkter för kommande år avgörs av antalet schablonbidragsberättigande som bosätter sig i kommunen. Då detta är svårt att förutse går det inte att säga hur fördelningen kommer att påverka nämndernas ekonomi. Här visas hur utfallet skulle ha blivit om den föreslagna fördelningsmodellen skulle ha använts under första halvåret 2016 jämfört med aktuell fördelning:

Utbildningsnämnden	6,25 mnkr	(oförändrad)
Socialnämnden	1,56 mnkr	(+1,56 mnkr)
Arbetsmarknadsnämnden	6,25 mnkr	(-3,13 mnkr)
Kulturnämnden	1,56 mnkr	(+1,56 mnkr)

Deltagande förvaltningar

Ärendet har beretts gemensamt av kommunledningskontoret, arbetsmarknads-, social-, kultur- och utbildningsförvaltningen. Omsorgs- och äldreförvaltningen har tillfrågats i arbetet men har inte gjort något anspråk på schablonersättningen.